

כי תצא חכ"ד שיחה ד'

לכאורה "והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע" הוא יתור.

בפסוק (כה, א-ב) "כי יהי ריב בין אנשים ונגשו אל המשפט ושפטום והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע. והי' אם בן הכות הרשע והפילו גו", צריך להבין דלכאורה התיבות "והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע" מיותרות, ומדוע אין רש"י מפרש מאומה על זה?

ויובן בהקדים פירוש רש"י על התחלת הכתוב "כי יהי ריב: סופם להיות ניגשים אל המשפט, אמור מעתה אין שלום יוצא מתוך מריבה, מי גרם ללוט לפרוש מן הצדיק הוי אומר זו מריבה". דלכאורה צריך להבין מהו החיסרון בזה ש"סופם להיות נגשים אל המשפט" (ובספרי נאמר "מי גרם לזה ללקות", ורש"י משנה ל"סופם להיות נגשים אל המשפט")?

והביאור: לרש"י קשה תיבת "ריב", דבכמה מקומות בתורה סכסוך בין שני אנשים נקרא "דבר" ("כי יהי להם דבר", "מי בעל דברים") ולא ריב. ולכן מפרש רש"י שאין שלום יוצא מתוך מריבה, ז"א שמדובר בסכסוך שהוא באופן של ריב, וע"ז אומר רש"י שאין שלום יוצא מזה אפילו ע"י משפט. וכמו שהי' בלוט שמפני שהי' מריבה הוצרכו לפרוש זה מזה.

וזוהו פירוש הכתוב "והצדיקו גו", שאין כוונת בעלי הדין לעשות שלום ופשרה, והמשפט הוא רק כדי להצדיק את הצדיק ולהרשיע את הרשע.

ועוד ענין בזה, שאף שי"ל שמפני שישנו ריב ומחלוקת הנה אין לשפוט ביניהם אלא צריך להעניש את שניהם כי שניהם הם בעלי מחלוקת. וע"ז אומר הכתוב ש"והצדיקו את הצדיק", שאף שבענין הריב שניהם רשעים, אך "והצדיקו את הצדיק" – את זה שצודק מצד עצם הדין.